

SEXTING

Metodické náměty na výukové aktivity

1. Východiska

Sextingu ve světě přibývá. Co to vlastně je? Jde o dobrovolné online sdílení vlastních intimních fotek a videí. Podle posledních výzkumů se v ČR s tímhle fenoménem nějakým způsobem potkalo kolem 10–15 procent dětí.

Při sextingu se do světa dostává spousta extrémně citlivých informací. Ty můžou tomu, koho se týkají pořádně zkomplikovat život. Ať už se to týká jejich nekontrolovatelného šíření internetem, přes různé typy vydírání a vyhrožování až po kybergrooming – to znamená manipulativní komunikace, kdy útočník dítě prakticky donutí k osobní schůzce, na které hrozí sexuální zneužití. Z toho všeho vyplývá, že sexting je vysoce riziková aktivita. Proto je potřeba se tématu věnovat i na základních školách.

2. Cíle výukových aktivit

U žáků chceme hlavně budovat zdravý a zodpovědný přístup k internetu. Je potřeba, aby si uvědomili, jak jsou osobní údaje důležité a jak snadno je může kdokoliv zneužít.

Z dlouhodobých cílů nám záleží na vytváření zdravého školního klimatu. I to pomáhá omezit nebezpečí vzniku rizikových forem chování spojených právě se sextingem.

Všechny aktivity uvedené v metodice jsou nastavené tak, aby co nejvíc motivovaly žáky k samostatnosti a učitel je v jejich úsilí jen vedl a koordinoval.

Aktivity je potřeba vybírat podle věku dětí

1. Aktivita – Co víme o sextingu?
2. Aktivita – Nezvládnutý rozchod
3. Aktivita – Michael z GIFYO
4. Aktivita – Chatujeme s kamarádkou

Co víme o sextingu?

Metodika k aktivitě

Cílem aktivity je ukázat dětem, co to sexting je, jak vypadá, a kde všude se s ním můžou setkat. K tomu se hodí řízená diskuze a brainstorming, na případné otázky hledají žáci samostatně odpovědi, učitel slouží jen jako průvodce nebo korektor v případě, že děti odpoví nesprávně a zapisuje na tabuli jednotlivá zjištění (např. jako pojmové nebo mentální mapy).

Teoretický základ problematiky sextingu podrobně vysvětluje příručka Rizika internetové komunikace (příručka pro učitele a rodiče) nebo příručka Jak na kyberšikanu.

Do aktivit se pouštíme tehdy, kdy mají žáci povědomí o tom, co je sex (např. absolvovali sexuální výchovu apod.). To znamená, že jsou vhodné pro asi 13leté žáky. Je ale dobré vědět, že sexting se objevuje i u mladších dětí.

Otázky

- 1.) Sex je mezi lidmi normální, víte ale, od kolika let ho může člověk mít? A můžete se u sexu fotit?**
(Připomeňte, že sex můžou mít děti už od 15 let, ale až do 18 se u toho nesmí fotit nebo nahrávat.)
- 2.) Slyšeli jste někdy slovo sexting? Zkuste popsat, co to je.**
(Pokud termín neznají, vysvětlí ho učitel.)
- 3.) Představte si, že s někým chodíte. Líbí se vám a vy jemu, ostatní vás berou jako pár. Poslali byste mu svou fotku? A jakou? Obyčejnou momentku ze školy, nebo třeba jak jste v plavkách nebo dokonce úplně nazí? A dali byste tu fotku radši postaru vytištěnou na papíře, nebo ji prostě pošlete přes Messenger nebo WhatsApp? Zkuste se zamyslet, co všechno by s vaší nahatou fotkou mohl dělat člověk, kterého máte rádi. Co když se třeba jednou rozejdete? Může ji třeba nějak zneužít?**
- 4.) C o byste dělali, kdyby se na sítích objevila vaše nahá fotka? Můžete ji nechat smazat? A jak?**

Shrnutí

Výsledkem diskuze by mělo být, že sexting je rizikový. Jakmile někomu pošleme svou fotku (a už vůbec třeba fotku odvážnějšího typu), může ji proti nám použít. Například nás přes ni vydírat, vyhrožovat nám, může ji dál šířit po sítích apod. Jakoukoliv fotku, která se jednou octne na internetu, je v podstatě skoro nemožné definitivně smazat.

Nezvládnutý rozchod

Zadání

Patnáctiletá Zuzana chodila s Petrem už delší dobu. Milovala ho, měli spolu sex. Ten si společně natáčeli na video a fotili se při tom. Po dvou letech se rozešli. Petr po rozchodu vytvořil Zuzaně falešný webový profil s jejím celým jménem, telefonem, mailem, a hlavně tam přidal i její intimní fotky a videa.

Odkaz poslal jejím spolužákům, učitelům, rodičům, rodičům spolužáků a dalším lidem. Zuzana to zjistila po několika dnech. V té době už stránka měla víc než 5 000 zhlédnutí.

Metodika k aktivitě

Cílem aktivity je uvědomit si, jak citlivé jsou naše osobní údaje a jak je snadné je zneužít. Hlavně je potřeba upozornit na riziko sextingu – tj. dobrovolného sdílení osobních údajů s přáteli nebo partnery. Příběh navíc ukazuje, že sdílení intimních materiálů může být riskantní i v partnerství.

Aktivita je vhodná jako skupinová práce. Necháme žáky odpovědět na otázky a vedeme diskuzi na téma rizik sextingu.

Otázky

- 1.) Co byste dělali být na Zuzanině místě? Co se vlastně dá v takové situaci dělat?**
- 2.) V našem případě spolu Petr a Zuzana provozovali sexting, tj. pořídili a vzájemně sdíleli intimní materiály (fotografie, videa). Mohli sexting ale opravdu mít?**
Řešení: Ne, nebylo jim 18, mohli sice mít sex, ale nesměli se u něj fotit.
- 3.) Poškodilo nějak Petrovo chování Zuzanu?**
Řešení: Ano, mělo dopad na její psychiku, ale přes psychosomatiku nejspíš i na její celkové zdraví.
- 4.) Myslíte si, že Petr porušil zákon?**
Řešení: Ano, vyráběl a šířil tzv. dětskou pornografii, a dopustil se i pomluvy, což je trestný čin.
- 5.) Jak si myslíte, že příběh dopadl? Zkuste ho dovyprávět.**

Shrnutí

Výsledkem diskuze by mělo být, že sexting může člověku vážně ublížit a že není dobré spoléhat ani na důvěryhodnost partnera. Nikdy nevíme, jak dlouho nám vztah vydrží, a pokud jeden z partnerů nezvládne rozchod, může se z něj doslova přes noc stát útočník.

A jak dopadl náš příběh?

Zuzana nakonec kontaktovala online poradnu E-Bezpečí a policii, která Petrovo chování vyhodnotila jako závažné. To mu nakonec vyneslo podmínku, a navíc musel zaplatit pokutu.

Hrdinové příběhu se sice ve skutečnosti jmenovali jinak, to ale nic nemění na tom, že se stal. Kyberšikana vyplývající ze sextingu může potkat kohokoliv. Třeba i vaše žáky. Varujte je včas.

Michel z GIFYO

Zadání

GIFYO je sociální síť orientovaná na výměnu animovaných obrázků, GIFů. Patnáctiletá Žaneta chtěla vyzkoušet, jak GIFYO funguje. Anglicky uměla dobře, takže se snadno zaregistrovala a začala objevovat, co všechno GIFYO nabízí.

Jednou se na síti seznámila s Michelem, krásným, štíhlým, černovlasým vyznavačem emo stylu. Bylo mu šestnáct, pocházel z Francie a svůj profil na GIFYO zásoboval spoustou fotek. Na některých byl od pasu nahoru nahý.

Poslal Žanetě odkaz na svůj profil na Facebooku a ona si ho přidala do přátel. Začali si psát a posílat pořád odvážnější fotky. Jednou mu Žaneta poslala svou fotku „nahore bez“. Byl na ní zřetelně a jasně vidět i její obličej.

Michel začal Žanetě psát o další fotky, ona ale odmítla. V tu chvíli se styl jejich komunikace radikálně změnil. Michel jí oznámil, že si na jejím Facebooku našel kontakty na její přátele a rodiče s tím, že pokud od ní nedostane další fotky, dá její fotky na erotické portály a odkaz pošle všem, kdo ji znají.

Když mu Žaneta nevěřila, vyvěsil první 3 fotky na veřejném úložišti, zatím s omezeným přístupem (v tu chvíli si mohli její fotky otevřít jen oni dva, ale vydíral ji s tím, že je zveřejní). Protože vydírání pokračovalo a sílilo, Žaneta kontaktovala poradnu E-Bezpečí.

Metodika k aktivitě

Cílem aktivity je uvědomit si, jak snadné je zneužít v online prostředí intimní materiály, jakmile je jednou dáme z ruky. Výsledkem by mělo být ovlivnění postoje žáků, aby si uvědomili, jak směrem ke sdílení intimních materiálů s neznámými lidmi bez ověřené identity.

Aktivita je vhodná jako skupinová práce. Příběh včetně fotky partnerského páru vytiskneme. Fotka je důležitá k podpoře emočního prožitku žáků, snáz se vžijí do situace oběti. Díky otázkám rozvedeme diskuzi na téma, jestli může být sexting rizikový.

V rámci aktivity používáme reálný případ, který řešila online poradna projektu E-Bezpečí. Všechny podrobnosti jsou tady: [Nové případy sextingu a vydírání v kontextu sociální sítě GIFYO - E-Bezpečí](#)

Otázky

1.) Co udělala Žaneta špatně? Jak byste se zachovali vy?

2.) Komu všemu mohl Michel poslat Žanetiny fotky?

Řešení: V příběhu si Žaneta přidala Michela do přátel na Facebooku. Tím pádem mohl vidět její přátele a Žanetiny fotky komukoliv z nich poslat.

3.) Jak myslíte, že bude příběh pokračovat? Zkuste navrhnout řešení.

Shrnutí

Závěrem diskuze by mělo být sdělení, že sexting může člověku vážně ublížit a že není dobré nechat se nacytat na fotografie v profilech, které mohou být podvrženy.

A jak dopadl náš příběh?

Po tom, co Žaneta situaci nahlásila týmu E-Bezpečí, začalo policejní vyšetřování. Vyšlo najevo, že Michel ve skutečnosti vůbec neexistoval. Profilovka, kterou měl na Facebooku, pocházela ze zahraniční fotogalerie. Za profilem se skrýval 33letý muž z Prahy, který takhle vydíral víc dívek. Policie ho zadržela a zahájila proti němu trestní řízení (sexuální nátlak a další kriminalita).

Hrdinové příběhu se sice ve skutečnosti jmenovali jinak, to ale nic nemění na tom, že se stal. Kyberšikana vyplývající ze sextingu může potkat kohokoliv. Třeba i vaše žáky. Varujte je včas.

Navazující otázka

Jde někde na internetu ověřit původ konkrétní fotky, případně, kde všude je uložena?

Existuje funkce reverzní vyhledávání podle fotky. Najdete ji ve funkcích vyhledávače Google (část Google Obrázky). Anebo zkuste specializovaný server TinEye.

S žáky si můžeme vyhledávání vyzkoušet – stáhněte z internetu libovolnou fotku celebrity a zkuste vyhledat její výskyt – třeba přes Google Obrázky <https://www.google.cz/imghp?hl=cs>

Chat s kamarádkou

Zadání

Na větách (lístečkách) je reálná komunikace dvou “třináctek”, Hanky a Pavly. Seznámily se na internetu. Zkuste lístečky správně seřadit tak, jak komunikace ve podle vás probíhala.

Jéé, ty jsi na té fotce nádherná. Moc ti to sluší. Jsi překrásná. Pošleš mi další?

Ty jsi tak strašně hodná, že sis mě přidala. Můžeme být skvělé kámošky, ano? Můžeme si psát o čemkoli. A třeba si i vyměnit nějaké hezké fotečky, chceš?

Ahoj, promiň, něco jsem na internetu hledala a omylem jsem si tě přidala do přátel. Já jsem Pavla. Můžeme si spolu třeba psát, chceš?

Dobře, tak mi ji pošli, ano?

Díky za fotku, na oplátku posílám svou.

Tak dobře, mám jednu malinko... odvážnější, takovou trošku intimnější v podprsence... můžu ti ji poslat? Nevadí ti to?

Dobře, začneš?

Tak dobře, posílám... ale jak říkám, je trošku intimnější, jsem tam v podprsence. :)

Jasně, pošlu ti svou vlastní fotku, ať víš, jak vypadám, ano? A ty mi pak pošleš svou vlastní, souhlasíš? :)

Tak dobře. A o čem si chceš psát?

Udělal jsem ti něco? :(Promiň, nechtěla jsem tě otravovat... Ty mi nevěříš? :(Ale já ti fotku poslala, já ti věřím...

Poslal jsem ti fotku... už k tobě letí. A ty mi na oplátku taky pošli, jak vypadáš

Nevadí, klidně mi ji pošli.

:) Moc se mi nechce, spíš mi nějakou pošli ty, ano?

Tak dobře, posílám svou fotku v podprsence...

Nechci... stydím se...

Taky ti to sluší, jsi hezká :)

Díky, ty jsi úplně zlatíčko. :) Pošleš mi taky nějakou svojí v podprsence?

Já ti fakt nic takého posílat nechci...

Nemusíš se stydět, vždyť tu nikdo není, jsme tu jen my dvě kámošky...

Metodika k aktivitě

Aktivita navazuje na příběh Michela a Žanety. Upozorňuje na to, jak snadno může do online prostředí uniknout intimní materiál. Na první pohled to vypadá, že si píšou dvě děti. Ve skutečnosti je za jedním profilem agresor, dospělý, který se za dítě jen vydává (modrá část).

Aktivita vychází z popisu vydírání dětí v kyberprostoru. Podrobněji ho zpracovává například tenhle materiál: <https://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2014/06/07.pdf>. Další informace najdete i na webu: Sexting – E-Bezpečí (e-bezpeci.cz).

Uvedené lístečky jsou záznam komunikace mezi pachatelem (který se v online prostředí vydává za dítě) a dítětem.

Správné pořadí lístečků

Ahoj, promiň, něco jsem na internetu hledala a omylem jsem si tě přidala do přátel. Já jsem Pavla. Můžeme si spolu třeba psát, chceš?

Tak dobře. A o čem si chceš psát?

Ty jsi tak strašně hodná, že sis mě přidala. Můžeme být skvělé kámošky, ano? Můžeme si psát o čemkoli. A třeba si i vyměnit nějaké hezké fotečky, chceš?

Dobře, začneš?

Jasně, pošlu ti svou vlastní fotku, ať víš, jak vypadám, ano? A ty mi pak pošleš svou vlastní, souhlasíš? :)

Dobře, tak mi ji pošli, ano?

Poslal jsem ti fotku... už k tobě letí. A ty mi na oplátku taky pošli, jak vypadáš

Díky za fotku, na oplátku posílám svou.

Jéé, ty jsi na té fotce nádherná. Moc ti to sluší. Jsi překrásná. Pošleš mi další?

:) Moc se mi nechce, spíš mi nějakou pošli ty, ano?

Tak dobře, mám jednu malinko... odvážnější, takovou trošku intimnější v podprsence... můžu ti ji poslat? Nevadí ti to?

Nevadí, klidně mi ji pošli.

Tak dobře, posílám... ale jak říkám, je trošku intimnější, jsem tam v podprsence. :)

Taky ti to sluší, jsi hezká :)

Díky, ty jsi úplné zlatíčko. :) Pošleš mi taky nějakou svojí v podprsence?

Nechci... stydím se...

Nemusíš se stydět, vždyť tu nikdo není, jsme tu jen my dvě kámošky...

Já ti fakt nic takého posílat nechci...

Udělala jsem ti něco? :(Promiň, nechtěla jsem tě otravovat... Ty mi nevěříš? :(Ale já ti fotku poslala, já ti věřím...

Tak dobře, posílám svou fotku v podprsence...

Otázky

- 1.) Odhadněte, jak by mohla konverzace probíhat dál.
- 2.) Mohl by někdo zneužít fotku, kterou Hanka poslala Pavle?
- 3.) Všimli jste si, jak celá konverzace začala?
Řešení: Vypadá to jako náhoda. Tohle je ale právě útočnickova strategie.
- 4.) Pro komunikaci agresora s dítětem je typická manipulace lichotkami. Všimněte si, jak často Pavla Hanku chválí.
- 5.) Kdo si tady ve skutečnosti s kým píše? Jsou to opravdu Hanka a Pavla, nebo je to jinak?
Řešení: V internetové komunikaci se vyplatí dávat si pozor na detaily. Pokud se podíváme na lísteček č. 7, zjistíme, že Pavla najednou píše v mužském rodě – tj. pachatel se spletl!

A jak dopadl náš příběh?

Z Pavly se vyklubal dospělý muž, který z dětí lákal intimní fotky a videa a vydíral je tím, že pokud mu nepošlou další, zveřejní ty, co už má, na internetu a dívky budou mít ostudu. Ty potom ze strachu zásobovaly agresora materiály, které se dají z velké části zařadit mezi dětskou pornografii. Muž takhle vydíral víc než 100 dětí mezi 11 a 15 lety.

Náš příběh vychází ze skutečných komunikací dětí a dospělých osob (maskovaných za děti), ve kterých došlo k úniku intimních materiálů a jejich zneužití pro vydírání.

Hrdinové příběhu se sice ve skutečnosti jmenovali jinak, to ale nic nemění na tom, že se stal. Situace, kdy dospělý člověk na internetu předstírá, že je vrstevník dítěte, aby z něj vymámil intimní fotky nebo videa, může potkat kohokoliv. Třeba i vaše žáky. Varujte je včas.

Aktualizace 16. února 2025.